

Relationer

Madde Ericsson

Jag har fått äran att prata lite om det outtömliga ämnet relationer. Jag heter Madde Ericsson, är snart 26 år och kommer från Norrköping. Jag fick min diagnos Asperger Syndrom i relativt vuxen ålder, för ganska exakt fem år sen, efter en del turer mellan läkare, privatpsykologer och psykiatri. Och inte minst när det gäller relationer, så har vetskapen om min diagnos tveklöst gjort under. Framför allt tror jag det är för att det plötsligt blev okej för mig att vara annorlunda. Jag hade liksom papper på det och människor i min omgivning slutade ifrågasätta varför jag hellre satt inne och roade mig på egen hand, medan mina jämnåriga var i full gång med att utveckla det som vi så vackert kallar social kompetens. Man skulle kunna sammanfatta min syn på relationer genom att dra en parallell till Tjuren Ferdinand. Det får ju då osökt min mor att bli den där förstående och omtänksamma kossan, som säger något i stil med "Men varför är inte du ute och leker med dom andra barnen?" Och mitt stående svar blir, eller blev "Men jag trivs bättre här, där jag kan sitta ifred och skriva, läsa, lyssna på musik och fördjupa mig i mina intressen..." Och jag är övertygad om att andra med AS* känner igen sig, eller många gånger har känt igen sig i det.

Min syn på relationer

Vad utmärker egentligen en relation? Säger man relationer så tror nog dom flesta att det ska handla om relationer till partners, men det är inte det jag i huvudsak ska ta upp här idag. Utan relationer kan ju vara så mycket mer. Man kan ha relationer till familj, platser, prylar, idoler, husdjur. Och vad säger att en relation till sin partner är mer rätt eller korrekt än en relation till sin hund? För att inte tala om prylar. Där är jag ett utmärkt exempel på hur starka relationer man kan ha till sina saker. Uppenbart döda ting som jag fäster mig vid och samlar på hög och inte alls klarar av att kasta. Då tycker jag synd om dom. Rent logiskt inser jag ju hur befängt det är att tycka synd om döda ting. Men jag gör verkligen det. JAG ÄR INTE LOGISK. Jag kan inte kasta porslin när jag är förbannad trots att det säkerligen är en förlösande känsla när man är riktigt arg. Jag klarar inte av att vara orsaken till att något går sönder. Det är för mig som att döda. Och jag dödar av princip inte. Och det där med relationer till platser. Jag är upp över öronen kär i London, men det är sannolikt en enkelriktad romans.

Om relationer till andra

TYCKER JAG OM NYA MÄNNISKOR OCH SKAPAR JAG SJÄLV TILLFÄLLEN TILL NYA RELATIONER?

För några år sen hade jag svarat tvärt nej på den frågan. Då lade jag benen på ryggen, som det så vackert heter, om människor närmade sig. Vare sig det var nya eller gamla bekanta ansikten. Det var under en lång period av svår social fobi. Men man kan säga att jag på senare år har omprövat det beslutet ganska rejält. Jag tror jag tycker nya människor kan vara ganska spännande idag, och genom

* AS = Aspergers Syndrom

att ha en av ledarrollerna vid våra AS-träffar och dylikt, utsätter jag mig riktigt ofta för nya människor. Jag har också märkt hur glada okända människor blir om man bara ger dem ett litet leende på stan, ger bort sin parkeringsbiljett eller hjälper en gammal dam plocka upp något hon tappat. Responserna man får då, kan man leva på resten av dagen.

HUR BETER MAN SIG NÄR MAN TRÄFFAR NYA MÄNNISKOR SOM MAN FÖRVÄNTAS UMGÅS MED? VILKA STRATEGIER HAR JAG?

Jag tror man ska försöka bjuda lite på sig själv. Ge personen en chans. Kanske har man något gemensamt man kan prata lite om. Personligen har jag två strategier som hjälper mig i mötet med andra, inte minst okända människor. Min ena strategi är Humor. Jag är egentligen relativt osocial, blyg och grubblande. Men ingen tror mig någonsin när jag berättar det, för få kan tjattra lika oavbrutet som jag när jag kommer igång. Men som någon så fuffigt sa om August Strindberg "I verkligheten är han blyg, men han är sällan där..." Så är det för mig. Jag flyr verkligheten och in i humorn och komiken. Humor är mitt vapen och min sköld i varje relation. Man tycker ju sällan illa om en person som får en att skratta. Den här strategin utvecklades redan i lågstadieåldern. Då skrattade barnen från början åt min klantighet och mina plumpa kommentarer. Och så länge dom skrattade åt mig trodde jag ju att dom tyckte om mig, så det där odlade jag vidare genom hela skoltiden.

Men jag som inte har någon humor, eller, jag som inte förstår skämt, tänker säkert några här nu. Inte minst för att det är inpräntat i oss att människor med AS minsann inte har någon humor och inte förstår skämt. Det är en urusel generalisering. Jag har sällan träffat på mer humoristiska och roliga människor än andra Aspergare. Många må ha en något udda humor, men vem bestämmer vad som är rätt humor? Finns det en sådan? Jag kan också ha problem ibland med att förstå skämt och inse när folk driver med mig. Men när det gäller min egen humor handlar det bara om att sluta *tänka innan* man pratar. Låta käften gå. Då blir det ofta ganska kul resultat och även om man så att säga kan gå för långt ibland, så blir det sällan värre än att man kan be om ursäkt efteråt.

Min andra strategi är Buddhismen. En period i tonåren hade jag absolut inga vänner. Jag var rädd för människor. Paranoid och sociofobisk så till den grad att jag inte vågade lämna huset i dagsljus. Men vad jag var rädd för vet jag inte. Det var inte lönnmördare och "fula gubbar", utan det var bara människan i sig. Och utan att försöka pracka på någon annan min tro, så måste jag ändå erkänna att Buddhismen gjort under med mig. Inte minst i relationer med andra människor. Jag började fördjupa mig i Buddhismen i tjugofemårsåldern och tog åt mig rejält av en av grundprinciperna. Att allt är ett. Att varje människa bara är en liten del av något mycket större. Att vi alla i grund och botten är en och samma som strävar mot samma mål. Vad har man då att frukta i mötet med en annan människa? När det egentligen är en del av sig själv man möter. Så brukar jag tänka och det har gjort mig mycket öppnare mot nya människor. Tyvärr har det även gjort mig lite naiv och godtrogen. Jag förutsätter ju att alla människor är goda och vill mig väl. Men det stämmer ju ganska sällan med den verklighet vi lever i idag.

TAR DET MYCKET ENERGI ATT TRÄFFA (NYA) MÄNNISKOR? HUR MÄRKS DET I SÅ FALL OCH HUR Fyller jag på?

Att umgås tar extremt mycket energi, vare sig det är med familj, vänner, partner, bekanta eller obekanta. Jag brukar säga att jag har en tvåtimmarsgräns. I två timmar kan jag vara trevlig, uppmärksam och koncentrerad, sen måste jag få dra mig undan. Det kan räcka med att ligga raklång i

sängen och stirra i taket en timma, eller meditera tjugo minuter för att kunna ge sig i kast med människorna i ytterligare två timmar. Drar jag mig inte undan i tid, blir jag ouppmärksam, väldigt rastlös i kroppen och drar det ut ännu mer på tiden kan jag bli en riktig plåga för min omgivning. Ibland då man varit iväg en hel dag och lyssnat på eller haft egen föreläsning, gäller det att ha ett par lediga dagar framför sig. Då sover jag länge, läser, promenerar med hunden och gör i allmänhet så lite nytta som möjligt och träffar så absolut lite människor som möjligt.

HUR OFTA BÖR MAN HÖRAS AV/SES FÖR ATT UNDERHÅLLA EN VÄNSKAPS- ELLER KÄRLEKSRELATION?

Det har jag personligen ganska mycket problem med. Det var Oscar Wilde som sa någon gång om någon att "Jag känner honom så väl att jag inte pratat med honom på tio år". Några sådana vänner har jag också och av någon konstig anledning så är det dom jag betraktar som mina närmaste vänner. Man hörs inte av särskilt ofta, men är det något så vet man att dom finns kvar där för en. Och vad gör vänner tillsammans egentligen? Fikar? Går på bio? Shoppar? Sådant gör jag om sanningen ska fram lika gärna själv. Ringer gör jag mest om jag vill någon något särskilt, och då får man det sociala runtomkringpratet på köpet. Jag har aldrig haft särskilt svårt att få nya vänner, eller rättare sagt, jag har aldrig haft svårt för att få människor att vilja vara vän med mig. Men jag har haft desto lättare att göra mig av med dom efter ett tag. Kanske när dom börjar komma för nära och det blir en massa krav.

Jag har nog inte riktigt kunnat räkna ut vad jag ska ha vänner till. Både vänskaps- och kärleksrelationer har jag oftast tyckt varit mer spännande att ha i teorin än i praktiken. Det har känts bra att kunna säga till t.ex. farmor eller andra oroliga släktingar att man faktiskt har en massa kompisar eller en kille, så att dom slutar undra varför man inte är "som folk". När jag har hängt ihop med någon kille ett tag, så har det liksom varit kul att kunna säga till människor att man faktiskt har en kille, men jag har inte varit lika angelägen om att faktiskt umgås med killen i fråga. För vad ska man hitta på ihop, som jag inte lika gärna gör själv? Bortsett från den sexuella biten, då. Dessutom tycker jag inte alls om att sova borta och jag tycker ännu mindre om att ha främmande. Så har det varit i alla mina relationer med människor. Neutral mark är det enda som får mig att känna mig trygg. Då kan jag dessutom åka hem när jag vill...

UMGÅS JAG MED NÅGRA (JÄMNÅRIGA) NT-PERSONER*?

Jag kan inte komma på en enda NT-person jag umgås med privat, bortsett från min familj, inklusive syrrorna och deras familjer. Några av de jag umgås med kanske inte har diagnos, men då borde dom definitivt ha det. NT-vännerna har liksom rensats ut successivt sen jag fick min diagnos, började umgås med andra inom den så kallade bokstavsvärlden och dessutom upptäckte att dom var mycket mer spännande. Det är mer ärlighet och rakt på sak och tolerans, vidsynthet och fördomsfrihet är områden som i alla fall jag uppfattar att Aspergarna kommit mycket längre på än neurotyperna. Och det är egenskaper jag gillar.

HUR MÅNGA KAMRATER HAR JAG?

Tre eller fyra vänner som jag känner att jag kan ringa till när som helst och prata om vad som helst med. Sen har jag en lite större bekantskapskrets, med människor som jag träffar på AS-träffar och dylikt, men som jag inte umgås med privat och kanske inte räknar till riktiga vänner. Sen, om man får

* NT = Neurotypisk. Ett begrepp som används för personer som inte har AS/autism.

uttrycka det lite krasst, så är ju olika vänner bra till olika saker. En av mina närmaste vänner är en fyrtiosexårig arbetskamrat, och hon är lite mer som en extramamma, som har en massa livserfarenhet jag saknar och som är bra på att peppa och så. En annan av mina närmaste har jag bara känt något år eller så, men han är bra på att få med mig ut på saker. Krogen och bio och dylikt.

HUR MÅNGA VÄNNER HAR MAN TID MED?

Jag har egentligen inte tid med några. Jag har fullt upp med mig själv. Men allvarligt talat så är det nog bättre att ha några få riktiga vänner än en enorm bekantskapskrets. Och dom där vännerna bör ha god förståelse för ens problem. Att man inte alltid säger nej för att man inte vill. Utan att det faktiskt kan vara så att man inte orkar, att man behöver planera och att det kan vara svårt att bara slänga undan allt man har i händerna för att sticka iväg på bio en kväll. Själv behöver jag få veta långt innan jag ska göra något.

VILL JAG GIFTA MIG/BLI SAMBO?

Jag skulle nog aldrig klara av att bo ihop med någon. Förutom mina föräldrar då, som jag bor ihop med nu. Jag räknade ut vid något tillfälle att jag skulle behöva en extremt stor lägenhet om jag bodde ihop med någon. Det där med egna krypin och utrymmen så man inte går på varandra. Så jag får nog aldrig råd att bli sambo. Haha. Och det lockar faktiskt inte heller. Det skulle innebära en massa hänsyn och ständigt kompromissande och varför skulle jag frivilligt utsätta mig för det? Jag behöver få kunna göra vad jag vill, när jag vill, som jag vill. Och har man en partner så fungerar det precis lika bra att bo på skilda håll. Det gör ju att man umgås intensivare också när man väl träffas. Det blir kvalitet före kvantitet.

Gifta mig har jag absolut inga planer på. Möjligen för att få ett snyggare efternamn då... haha. Näe, men allvarligt talat. Lovar jag någon något så håller jag det, men jag skulle inte kunna stå och lova någon evig kärlek. Hur ska man kunna vara säker på att kunna hålla ett sånt löfte. En skilsmässa skulle vara ett enormt misslyckande för mig, just för att då har man brutit det där löftet. Och man älskar ju knappast varandra mer eller annorlunda för att man får ett äktenskapsbevis. Det känns nuförtiden mer som en ekonomisk och juridisk fråga.

SKAFFA BARN?

Jag pendlar ständigt mellan att vilja och inte vilja ha barn. Egentligen så känner jag att syrrorna med deras två barn vardera har fyllt den kvoten ganska bra åt mig. Jag har en jättefin relation till mina systerbarn och att vara moster är perfekt. Man kan ha ungarna några timmar och sen kan man lämna dom ifrån sig. Jag har ju förstått att det är ett jäkla ansvar och ett heltidsjobb och med min låga energinivå skulle jag nog inte klara av att ha egna barn.

Men man har ju ändå den där biologiska klockan och på senare tid har jag funderat på om jag inte vill ha barn trots allt. Men då kommer ju det där problemet in att jag varken vill gifta mig eller bo ihop med en karl, så det skulle väl få bli en något icketraditionell familjesammansättning. Kanske skaffa barn med en killkompis om några år och ha delad vårdnad. Då löser man det där med att inte orka vara heltidsmorsa dessutom. Idag är ju det så kallade folkhemmet uppluckrat i alla fall, så en sådan lösning skulle nog inte ses som särskilt annorlunda om en fem, sex år.

ÄR RELATIONEN TILL EN MÄNNISKA JÄMFÖRBAR MED RELATIONEN TILL ETT HUSDJUR?

Om den är jämförbar är svårt att svara på, men för mig har relationerna till mina djur varit nog så mycket viktigare än mänskliga relationer många gånger. Jag har en hund som jag anser vara min allra bästa vän. En hund är lojal, trofast, sviker aldrig, pratar inte skit bakom din rygg och den är alltid glad. Och den vill dessutom att du ska vara glad. Är man ensamstående så tror jag att ett husdjur är en riktigt bra investering. Och man lär sig ta ansvar för andra än sig själv.

HUR SER MIN RELATION TILL MINA FÖRÄLDRAR UT IDAG, OCH SYSTRAR?

Jag har suveräna föräldrar och systrar, men visst har det varit jobbigt många gånger. Inte minst innan jag fick min diagnos. Mamma fick alltid dirigera runt så att jag fick min plats i soffan och så vidare och syrrorna tyckte det var ett våldans daltande med minstingen. Idag vet min familj om mina problem och gör allt för att min vardag ska fungera så smärtfritt som möjligt. Jag är inte längre den där lata, egoistiska ungen. Jag är Madde med Asperger Syndrom. Som dessutom gör så gott hon kan.

LÅTSASRELATIONER

När jag var liten hade jag låtsaskompisar och det var väldigt smidigt, för dom riskerade man ju inte att bli retad, utsatt eller ifrågasatt av. Det var ju jag som regisserade. Sen jag började skriva fiktiva böcker och berättelser på allvar i femtonårsåldern, brukar jag snylta på min huvudpersons liv och omgivning och vänner. Det är en stad som inte finns och människor som inte finns någon annanstans än i mitt huvud och jag börjar känna dom där personerna riktigt bra. Dom har fått egna liv på något sätt och jag bara iakttar. Framför allt på kvällarna när jag borde sova, sätter det där igång, som en film. Jag har inte tid att skriva fiktion så ofta nu, men filmen fortsätter och egentligen skulle jag bara behöva föra noteringar utifrån den för att få till en bok. Det är ett spännande fenomen.

LEKKAMRATER, KOMPISAR I SKOLA OCH/ELLER PÅ ARBETSPLATS

Lekkamrater hade jag ett par stycken i samma samhälle som jag bodde i. Ofta tog jag lekar som min fyra år äldre syrra lekt med mig, och tvingade på dom. Det var ju lekar som jag kunde och hade full kontroll över. Mamma var ofta orolig att jag skulle mista de få lekkamrater jag hade, då jag ofta basade över dom och var ganska kompromisslös. Jag var nog lite lagom manipulativ, men inte medvetet elak. Jag såg bara ingen anledning att ställa upp på deras lekar då mina var mycket roligare. Då fick det hellre vara.

I skolan hade jag en kompis. Samma från lekis och upp till nian. Vi umgicks aldrig på fritiden, men i skolan var jag beroende av att hon var där, för det var hon som höll reda på tider och rätt salar. I övrigt brydde jag mig inte direkt om mina klasskamrater. En kompis var vad jag kunde hålla reda på. Arbetskamrater har jag inte haft särskilt många, då jag inte jobbat på en massa olika ställen. Men jag gillar inte fikapaussituationen, då man förväntas prata om ditt och datt och sådant som jag inte alls är intresserad av. Det har gått bra att ta sin fikapaus eller lunchrast en kvart tidigare än alla andra, då jag dessutom har svårt för att äta tillsammans med andra. Där tror jag man ska vara ärlig och säga som det är om man vill ha en alternativ lösning.

FUNGERAR HOBBIES BRA SOM GEMENSAM NÄMNARE?

Kan göra. Jag spelade till exempel fotboll under flera år i tonåren. Jag var en duktig fotbollsspelare, men framför allt i ett damlag tror jag det är extra viktigt att funka även utanför planen. Det var

mycket tjuv och jag hade absolut inget att säga dom andra. Det var ju bara bollen jag ville åt. I slutet tyckte nog de flesta i laget att jag var riktigt konstig, då jag smorde in händer och fötter i eteriska oljor och skrev Buddhistiska ramsor i jorden före varje match. Sen slutade jag. Och det är väl ett utmärkt exempel på att en gemensam hobby inte alls behöver vara enbart av godo när man skapar relationer genom föreningsliv och dylikt.

VAD SKILJER MITT SÄTT ATT SE PÅ RELATIONER FRÅN NT MÄNNISKORS SÄTT?

Svårt att svara på eftersom jag bara upplevt den ena sidan, så att säga. Jag vet nog inte riktigt hur NT ser på relationer. Men jag har förstått att mycket vänner, fulltecknad almanacka och ring på fingret är status bland NT. Sådant betyder inte särskilt mycket för mig.

DET KÄNNES SOM ATT AS OCH NT ÄR TVÅ OLIKA KULTURER SOM MÖTS, VAD SKILJER KULTURERNA ÅT?

Jag skulle vilja påstå att AS-kulturen är relativt fördomsfri och tolerant och NT-kulturen verkar vara raka motsatsen. Det är jantelagar, missunnsamhet, avundsjuka och en massa jakt på status. Sådant som vi Aspergare sällan prioriterar särskilt högt. Aspergarna är raka, ärliga och säger vad dom tycker. NT- människan krånglar gärna till allt så mycket som möjligt. Det kan väl vara några skillnader?

VAD ÄR BRA INOM VARJE KULTUR?

I AS-kulturen hittar man en massa människor som är extremt begåvade, men som kan ha svårt att organisera och få saker och ting att hända. Medan man i NT-kulturen har det här med organisering i blodet verkar det som. Det ultimata samarbetet på många områden borde ske mellan en Aspergare och en neurotyp. Där Aspergaren ser detaljerna ser en NT helheten.

Måste man vara social?

Jag tycker att egentligen måste man inte alls vara social. Men det är ju onekligen bra att klara av en social situation när/om man utsätts för den. Det där är definitivt nåt som NT- människor har kommit på, att det skulle vara livsviktigt med en rejäl dos social kompetens. Att det skulle höja personens popularitet på något sätt. Vill man hellre sitta inne, göra saker på egen hand eller välja att vara social över internet, ska det vara minst lika acceptabelt.

HUR VIKTIG HAR DATORN VARIT I SKAPANDET AV SOCIALA NÄTVERK?

Personligen så har jag börjat använda datorn i det syftet först det senaste året i stort sätt, och även jag har vänner som jag bara träffar på nätet. Det är ju egentligen perfekt. Man kan sitta och chatta med någon, iklädd en skitig joggingoverall, oduschad. Man kan ha en jättefinne i ansiktet utan att få den kommenterad och det bästa av allt, man får ta tid på sig att svara. Man hinner alltså tänka, vilket man sällan hinner med i ett vanligt samtal. Jag har förstått att internet är fullkomligt outhärligt för många med AS/autism, och föredrar man att möta människor genom internet, så ska det vara helt okej och accepteras av alla. De relationerna är på inget sätt falskare än relationer in real life.

VAD ÄR EGENTLIGEN KALLPRAT? ÄR DET VIKTIGT ATT KUNNA?

Min definition av kallprat är: Vilket väder vi har idag. Eller, vilken snygg tröja (fast hon säkert inte ens tycker det). Eller, har du klippt dig? (Det har hon säkert inte gjort, men något måste man ju säga.) Kallprat är det som två människor ägnar sig åt för att dom egentligen inte har något vettigt att säga varandra. Enligt mig är det inte alls viktigt att kunna. Har man inget att säga varandra, kan man väl lika gärna skiljas åt, eller?

MÅSTE MAN IDELIGEN BEKRÄFTA VÄNSKAPEN/KÄRLEKSRELATIONEN TILL EN ANNAN MÄNNISKA?

Det där är också svårt att svara på, eftersom jag oftast misslyckas fatalt i relationer. Förmodligen då för att jag just inte bekräftar dom. Men hur gör man det. Ger små presenter? Det är verkligen inte min stil att strö fraser som "jag älskar dig" eller "åh, du är min allra bästa vän" omkring mig. Jag anser att är man vänner eller partners så vet man vad man tycker om varandra och att banden är starka, utan att ideligen behöva bekräfta dom.

HUR BETER JAG MIG OM JAG BLIR OSAMS MED NÅGON?

Det blir jag vanligtvis inte. Buddhismen, du vet. Haha. Jag vill verkligen inte ha några ovänner. Självklart kan inte alla människor älska mig, men jag jobbar på att i alla fall ingen ska behöva slösa energi på att hata mig. Det är klart att man kan smågruffa hemma om fjärrkontrollen till TV:n eller något sådant fånigt. Men jag ger mig oftast och sen rinner ilskan av mig ganska fort. Jag har svårt att se vad för typ av sak som skulle kunna få mig att bli riktigt osams med någon. Jag tål ju så förbaskat mycket...

Hur förklarar man för andra?

När jag var yngre satt jag helst och oftast för mig själv, vid mitt skrivbord i min vrå. Jag ritade väldigt mycket, gjorde tabeller och skrev ännu mer. Något jag började med vid fem års ålder. Min mor som var van vid mina två betydligt mer sociala storasyster, tog för givet att är man ensam på sitt rum så har man tråkigt eller mår dåligt. Det är ju den allmänna uppfattningen. Så hon kom upp till mig och frågade om vi skulle spela kort eller spel. Och jag drog mig motvilligt ner för att göra henne till viljes. Många år senare kom vi fram till att hon frågade mig för att vara snäll. För att hon trodde jag hade tråkigt och att hon oftast inte alls var sugen på att "leka" med mig. Samtidigt som jag ställde upp när hon frågade för att JAG ville vara snäll och trodde att HON hade tråkigt. Så satt vi där och spelade Yatzy eller något. Det här var ett typiskt missförstånd ur mitt liv. Hade vi fått välja hade hon med all sannolikhet helst ägnat sig åt något helt annat och jag hade suttit kvar på min kammare. Timme efter timme. Fullkomligt nöjd.

Även här tror jag det är ärlighet som gäller. Man kan poängtera att man inte alls struntar i den där festen för att maten är äcklig eller värdinnan är en idiot, utan att man faktiskt behöver få vara för sig själv. Bra är ju också att inte göra någon hemlighet av sina svårigheter och egenheter och behov. Då är det lättare för alla runt om att acceptera att, så här är Madde. Hon behöver få vara ifred. Hon tycker faktiskt att det är roligare att läsa poesi än att gå ut och dricka öl med oss, eller vad det nu kan vara. Men säger man ifrån varje gång, så är risken stor att andra slutar bjuda med en till slut. Och det var precis så jag lyckades göra mig av med alla mina vänner under en period. Kanske kan man kompromissa. Göra deras sak en stund och sen åka hem och göra sin grej.

Om rätten att få vara som tjuren Ferdinand**VAD KRÄVS FÖR ATT FÅ ANDRA ATT FÖRSTÅ OCH ACCEPTERA ATT MAN HELST DRAR SIG UNDMAN IBLAND?**

Säger man som det är, att man har Asperger Syndrom, och det för med sig en del egenheter, problem och behov, så är chansen störst att folk i omgivningen förstår och respekterar. Och varför skulle dom inte göra det, egentligen? Jag ifrågasätter aldrig andra människors liv och vad dom väljer att göra av sin tid. Det gäller att respektera varandra och varandras val oavsett diagnos.

VAD BEHÖVER DU GE IGEN? VILL DU BEHÖVA GE TILLBAKA?

Nja, för att inte riskera det där med att vänner till slut slutar höra av sig om man ideligen säger nej, så kan man ju kompromissa. Okej, jag hänger med och fikar på stan på måndag men på tisdag när ni ska till badhuset vill jag faktiskt hellre läsa färdigt den där boken jag håller på med... En bra relation ska ju baseras på ömsesidigt givande och tagande, det får man inte glömma om man vill att det ska fungera. Vissa uppoffringar från båda håll, bör man nog få räkna med.

Artikelförfattare är **Madde Ericsson** som arbetar som skribent, krönikör och föreläsare inom autismområdet. Madde är född 1977 och hon fick diagnosen Aspergers syndrom vid 21 års ålder.

Den här artikeln är från 2003 och den är ursprungligen ett manus till en föreläsning där Madde utgår från frågor hon fått om sin syn på relationer.

Madde har skrivit boken ***Flygfärdig*** som handlar om att flytta hemifrån. Den ges ut av Autism - och Aspergerförbundet och kan beställas på www.autism.se

Den här informationen är uppdaterad 2010.

Pedagogiskt Perspektiv AB, Stockholm, 2008